

Sygn. akt III UK 146/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania Z. O.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.
o wysokość świadczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 14 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 marca 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 3 marca 2015 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 marca 2014 r., oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu Z. O. prawo do przeliczenia emerytury zgodnie z treścią art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej jako: „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”) poczynając od 16 lipca 2013 r.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną organu rentowego. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 55 w związku z art. 4 pkt 1 i 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz 2/ art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez

oddalenie odwołania, a ponadto o orzeczenie na podstawie art. 415 k.p.c. o zwrocie przez ubezpieczonego spełnionego przez organ rentowy świadczenia i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisu prawnego budzącego poważne wątpliwości, tj. art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie prawa emerytów - czyli osób pobierających już świadczenia emerytalne, a urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. - do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zdaniem skarżącego, potrzeba wykładni tego przepisu ma istotne znaczenie dla spójności zasad przyznawania i przeliczania świadczeń emerytalnych, stanowiących założenia reformy emerytalnej oraz dla poszanowania zasady niedyskryminacji osób korzystających z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także ma kluczowe znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw z wniosków złożonych przed dniem 1 maja 2015 r., czyli przed dniem wejścia w życie przepisu art. 55a, dodanego ustawą z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 552). W praktyce doszło bowiem do powstania wątpliwości, czy należy stosować literalne brzmienie przepisu art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czy też należy stosować wykładnię rozszerzającą. Przy zastosowaniu przepisu w znaczeniu dosłownym trzeba przyjąć, że przepis ten nie dotyczy „emerytów”, a więc osób mających ustalone prawo do emerytury, w tym do emerytury częściowej. Tym samym konsekwentnie należałoby uznać, iż prawo do obliczenia emerytury na zasadach art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zachowują tylko te osoby, które nie posiadają ustalonego prawa do emerytury, w tym do emerytury wcześniejszej, a ponadto spełniają warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy, kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, wystąpili z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., a ich emerytura kapitałowa jest wyższa od tej obliczonej na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach. Przy założeniu, iż wyraz „ubezpieczony” wymieniony w art. 55 ustawy emerytalnej oznacza także emeryta mającego ustalone prawo do

emerytury na zasadach dotychczasowych, należałoby uznać, iż prawo do obliczenia emerytury na zasadach emerytury kapitałowej ma także osoba posiadająca prawo do emerytury i jednocześnie podlegająca ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu przy jednoczesnym spełnieniu pozostałych przesłanek z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą

skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS był już bowiem niejednokrotnie przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, a ukształtowane na jego bazie orzecznictwo jest spójne. W myśl uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r. (II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257), ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o

emeryturę wcześniejszą. Podobny pogląd wyrażono między w licznych wyrokach Sądu Najwyższego powołanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Skarżący w argumentacji zmierzającej do uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozstrzygnięcia pomija dorobek orzeczniczy Sądu Najwyższego w tym zakresie, a sugerowana przezeń potrzeba wykładni przepisu sprowadza się do polemiki z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji zgodnym z powyższą linią orzecniczą.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.